

HONVÉD.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, féliven. Tartalmát teszik a' főhadivezérés hivatalos közleményei, irányczikkek, bel- és külföldi hírek. Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

HIVATALOS ROVAT.

Szemere Bertalan orsz. biztos jan. 31-ik estéről következő tudósítást küldött:

Ma ismét vitézül viselték magokat honvédek. Azok, kik tűzben voltak, dicséretet érdemelnek. A' koszoru illeti a' 34-ik zászlóaljzat, Zákó őrnagyé, mely az ellent jeles tüzeléssel fogadta és néhol szuronyyal hányta vissza a' jég hátán.

Az ellen visszaveretett a' Tisza partról. Minden törekvése mellett sem birt átjönni. E' magyar folyam vonalát még nem szentségteleníté meg a' zsoldosok serege.

Ma délben Tokajba nyomult az ellen nagy erővel. Az ágyuzás késő estig mindkét részről szakadatlanul folyt, dühös élénkséggel.

'S miután az ellen magát épületekbe vonta, onnan gyújtó lövésekkel kellett kikergetni. Ennek folytában több helyen meggyult e' város, mit sajnálni kell, mert e' várost a' hazához 's a' szabadsághoz hű nép lakja. *)

Az ellen kivonulni a' városból kénytelenített. A' tarczali és kereszturi vonalon égnek őr-tüzei.

A' 12 fontos ágyuk hatalmas szolgálatot tőnek. Mi hamar elüzte a' röppentyüket 's elnémítá az ellen ágyuit.

Két halottat láttam, sebesült néhány van.

Ha az ellen nem vonul vissza, e' visszaveretése után új diadalt reméltet seregünk erős-bülő szelleme.

Kelt Debreczenben, febr. 1-én 1849.

A' honv. bizottmány.

Nem hivatalos rész.

Székelyföld lakosaihoz. Elkongott a' vészterhes óra hazánk felett, egy drága é-

*) A' honvédelmi bizottmány kötelességének ismeré azonnal intézkedni, hogy a' szenvedett kár haladéktalanul a' közállomány által megtéríttessék.

A' honv. bizottmány.

des anya sirjának szélén állunk, mely felénk szivszakadva esdekelő kezeket nyújt. Látátok ti hős apáknak erődus utódai a' vad martalócok dühön-gésének nyomait, a' felgyújtott elhamvasztott helységek zsarátnokai közt; hallátok a' megfojtott, legyilkolt rokonok halálhörgését, 's büntetlenül hagyátok az átszáguldó csorda nép vaddühét. Megfertőzve lön a' székely nemzet büszkesége, melyre a' szabadság barátjai támaszkodtak, mert ti a' gyalázatos porhadat meg nem rakonczáztátok. Kábitó mérget itatott veletek a' bűn gyermeke 's ti alvátok az alatt míg az orv kirablá vagyontokat, hirnevetöket 's őseitek évezredes dicsőségét, le-tépvén a' székely bérceken természet babér koszorukat, azok helyébe csalányt tuskét ültetendő. Fel ti erődus férfiak! fel ti székely rokonok! Szabadságunk szeplőit lemosandó vértóban fűrösszék-tek meg vasaitokat, vasait az Ellák unokáinak. Fel ti Rákóczy Ferencz bajnok társainak gyermekei! fel fel a' csatára! valamedig egy ármány-szövő él köztetek. Fel! fegyverre! a' szent szabadság üdvözítő nevében! Emlékezzetek vissza Mádéfalvára és az osztrák ház mindannyi gyilkosaira, kik apáitoknak vérét boszulatlan ontották 's szüzeitök szemérmét megrabolták. Fel ti székely ifjak! fegyverre szólit a' korszelleme 's Európa jövője, melyek a' szabadság kivívásában központosultak. Básta György, Caraffa tábornok 's mindannyiának istentelenségei, kiket az osztrák ház erőszakolt atyáink nyakára, kikkel azok saját vérén vásárolt ugaraikon barazdákat szántot-tak, röstelkedni ne hagyjon bennetöket. Csatára szólit észak, kelet, nyugot és dél: ti nem henyél-hettek. Vagy mit vártok még ezután is az osztrák háztól? nyomort, minöt el nem fogtok bír-hatni; szolgaságot, mely boszszus dühében száza-dos törvénykönyveitöket megégettetvén, önkényt, zarnokságot toland vállaitokra; börtönt, melynek fenekén a' penész közt sorvadand le a' hus cson-taitokról; és elnyomatást minö még nem volt földén Európának. Ezt követendi rögtön a' nemzeti-ség kiirtása. Meg fog töletek tagadtatni az anya-nyelvetöken szólás, ruháitökből kivetköztetnek 's

a' zsoldosok nem kimélelendik kamaráitokat, nem templomaitokban az oltár szentségét, sem leányaitoknál a' szüzi szemérmét; kizsákmányoland, fel-dul és lebohéról a' camarilla armánya, mely ellen kardot vonni vonakodtatok. Fel fel fegyverre szé-kely rokonim! Szorítsatok kezet tisztai testvérei-tökkel, kik már egyszer elülték hátatokról a' gaz armánykodók erőszakját. Mert ha ti a' szabadság hazug nevével elárasztott bércek lakói, a' sik alföldi testvérekkel egyesültek, nincs hatalom, mely a' magyar föld szabadságára még egyszer békókat verhesen: ellenben méltatlanokká teendik magatokat azon eddig emlékezetes nevezetre „székely.“ Vesszen az armány! vesszen a' camarilla minden csócseléke! esküdjetez nemes bosz-szút ellene, 's az legyőzeten huzódik vissza fe-nekére a' pokolnak, honnan felvászorgott. Ti szé-kely rokonim, hős bajnoki a' Bátoriaknak, Beth-lennek és Rakócziaknak: megfeledeztetek volna csak egy pillanatra is őseitekről? Nem nem, ezt elhionnem képtelenség. De keljetez föl hadaitoknak ezreivel 's mutassátok meg, hogy keletnek sasa nem gyáva éjbagoly, hogy higyje Európa, mikép a' ti véretök és a' Tiszafaj vére egy érből csör-gett le, mert a' vér vízzé nem változhatik. Száll-jatok ki a' bércek völgyeiből teljes erőben — mi-nő havasaitokon a' sudar bikkesez hazája — elá-rasztván szabadságunk, anyáinktól a' kandaló előt tanult nyelvünk és nemzetiségünk megtámadóinak csak szaladásra meg rablásra termett hadait. Mu-tassátok meg, hogy az oraszlány rettenetes tud lenni, ha fölverik álmaiból. Mi a' Tisza partjáról megyőnek hozzátok rokonok, hogy lássuk a' lel-kesedést, mely dagasztja kebelét azon nemzetnek, ki szabadsága megrablóia a' bünt boszszulatlan nem hagyhatja. Fel fegyverre! hi a' haza és az emberiség, a' szabadság nevében elvérzett test-véreitek megboszszulására. Székely Ádám.
1-ő vadász zászlóaljbeli hadnagy.

Vizakna főhadiszállásunk, febr. 3. Tegnap gyors futár érkezett tábornokunkhoz Kemény Farkas alezredes urtól, kit Beke őrna-gyalí könnyebb egyesülhetés végett egy zászló-alj gyalogsággal 100 lovaassal és négy ágyuval Décn felé küldött. E' futár alezredes Kemény Far-kas által elfogott szebeni posta csomagokat hozott. Ezen csomagokban talált hivatalos levelekből kivilágluk, mikép Szeben tökéletesen kétségbe van es-ve, élelemszere kifogyott, az ott egészben össze-vozt katonaság pedig éhséggel küzdve a' legna-gyobb leverettségben van. Szintugy kiünik a' le-velekből, hogy ellenségünk Temesvárra 3000-nyi segítségért folyamodott, azonban a' temesvári vá-laszban csak 300 főnyi segítség ígértetik. Érde-kes még e' csomókban talált iratok közt Kossuth,

Szemere 's többek németül kinyomatott személyes leírásai, melyeket a' cs. k. kommandó köröztetés végett volt elküldendő. Petőfy Sándor maga olvas-ta német személyes leírását; képzelhetni, mily jó kedvet csinált neki. A' mi hadjáratunkat illeti: ke-vés napok mulva Beke őrnagy egyesülvén tábor-nokunkkal, nem késend Szebent megtámadni 's is-ten segedelmével a' reactio ezen bünfészket bé-venni. Szeben bévételével Erdélyben meghalt a' reactio 's kevés katonai erővel is fel lesz tartha-tó a' törvényes rend; tábornokunk pedig öszszes erejével kiinduland Magyarországra, hogy ott is a' reactio bérszolgáit megsemmisítse 's a' törvé-nyes szabadság diadalát eszközölje.

Biztos a' reményem, hogy kevés napok mulva Szebenből veszi ön leveletem, *) addig is tiszte-lettel maradok.

Kiss Sándor.

Hírek az erdélyi csatamező-ről czim alatt félívní nyomtatvány jött legköze-lebről kezeink közé. Szerzője Kurcz A. azon Kurcz, ki mult időkben a' Sieb. Wochenblatt egyik szerkesztője volt 's kölcsönző a' nevezett lapnak azon parányi jó szellemet, mely azt, anynyi akadályok daczára is olykor átlenge. Kurcz mivel lelke visz-szahoradván a' reactio pokoli armányaitól, a' ma-gyar ügynek, mely szeriate is a' szabadság ügye szentelé munkásságát, e' mellett apostolkodván szóval és tollal. Kurcz tollából foly tehát az érin-tett íromány, melyet részint szerzője gondolkodás módjának bővebb ismertetéseül, részint mivel le-hetnek benne oly részletek, melyek lapunkban ta-lán nem voltak kiemelve; ide igtatni czélszerűnek véltünk. Tartalma következő:

A' Bem tábornok személyes vezénylete alatti főhadi sereg januar. 12-én indult ki Beszterczéről, Tekén és Sáromberkén keresztül minden akadály nélkül érkezett Marosvásárhelyre, hol pihen egy napig. Jan. 16-kán Abosfalvaig hatolt a' tábornok elő, 17-kén Gálfalván keresztül Megyesig menen-dő. E' mozdulatában Csüdötélke közeleben feltar-tóztatá őt az ellenség, túlnyomó erejével megtá-madá a' gr. Mikes Kelemen, Mátyás-huszári ez-redez parancsnoksága alatti elősergét, de vitézül vissza lön verve. Az ellenség vesztesége ez al-kalommal több halott, sebesült 's mintegy 200-nyi fogoly. Ekkor történt egy dühös megtamadás is a' tábornok kíséretére, de a' mely tulajdonképen az ő személyére volt irányozva. Egy felbőszült csá-szári főhadnagy, Heberger, magát a' tábornok-ot elejtendő, vakmerészen rohant a' seregéből e-

*) Adja Isten! Egyébiránt, ha szinte késnék is egy pár napig Szeben bévetele kérem Önt: tudósítson min-den figyelmet érdemlő, legyen bár jo vagy rossz, ese ményről.
Szerk.

Jó 's oly anynyira vagdalkozott, hogy a' kiséretből-többeket megsebesített; de majd gr. Lázár Albert-től megsebesítve foglyul esett. A' magyar orvosok ez alkalommal megmutaták, miképen ok a' sebesített barát vagy ellenség között semmi különbséget nem ismernek 's egy igen nehéz műtétet hajtottak végre a' foglyon, mely ennek éltét megmenti 's talán arczát is az éktelenségtől megvédi.

A' fennebb említett ütközet után a' császári sereg, melyet Puchner maga vezényelt, a' szó valódi értelmében megfutamodott 's egész Szebenig szaladt — 36 óra folytaig, hogy ottan magát rendbe szedje. Bem tábornok 17-kén Balázstelkén hált; 18-kán keresztül ment a' magát megadó Medgyesen 's ez nap Nagy-Selykre érkezett meg; 19-ke nyugnapul volt határozva; 20-án Nagy-Csürig hatolt elő, a' nélkül, hogy ellenséges ellentállásra talált volna. Jan. 21-kén reggel 7½ órakor a' tábornok győzelmi útja félbe lön szakasztva 's a' Szeben előtti téren Hammersdorf felé szembe szállott vele az ellen. Az ütközet kemény ágyuzással kezdődött mindenik részről 's a' mi csatáraink kétszer nyomultak Szeben legkülső elővárosáig elő, de mindanynyszor visszavertettek. Egyébaránt is a' tüzelés oly élénk volt, hogy a' katonák dél táján, már hiányt szenvedtek lőporban. 11 órakor megjelent Czecz alezredes Balázsvárról, Holdvilágon és Nagy-Selyken át Szelindekre érkezett segéd sergével, de fájdalom két órával később, noha megjelenése a' csatamezőn az ellenség legszelső balszárnyát valamenynyire visszanyomta 's 12 óra után 5 perczig sergünk általános előnyomulása volt észrevehető. Azonban mintegy 20 perczel e' szép jelenet után megfordult a' lovasság 's utánok csak hamar a' csatárlánczok. 1 órakor parancs adatott általános visszavonulásra, a' mely nem egyenlő renddel ment véghez.

A' jan. 21-ki szebeni ütközet emlékezetre méltó az erdélyi haditörténetben, mert ennél taktikai tekintetben, nevezetesebb csata alig volt ez országban, habár a' török és tatár vérengző háborukban gyakran 100-szorta többen estenek is el, minthogy most minden elrendezés és megtámadás a' legújabb hadimesterség szabályai szerint esett 's az ágyujáték kivált kezdetben túlnyomó vala.

De szép is volt ez ütközet, mert az erős és hosszszason tartó felhőnek eloszlása után ugy tüntek fel a' nagyobb és kisebb tömegek a' fejrő mezőn felállva, mint valamely fejrő ostáblán 's olykor hallani lehetett a' rohanók kiabálását az ágyu dörgésén által, a' nélkül, hogy e' tünemény nagyszerűsége az emberpusztító öldöklésre gondolni csak égy perczig is engedte volna.

Ezen ütközet elveszett ugyan részünkre, mivel különböző nem kedvező körülmények jöttek közbe, melyek miatt vesznie kellett, mindazáltal e' szabályszerű ütközetben legalább azon örven-

detes tapasztalást tettük, hogy a' mi fiatal harczosaink értenek a' csatához, oly derekasan állváu a' tüzet, mint ezt alig képzeltük. De az is megjegyzésre méltó — és ez említést érdemel, — hogy az ellenség túlnyomólag erősb volt rendes katonaságra nézve, minthogy a' Brassóból szeke- ren elhozott seregosztállal gyarapította magát — ágyui pedig el voltak rejtve, midőn a' miéink nyil- tan állottak; — az ellenség végül minden seregét itten öszpontosította volt, mely ezen feljül szász nemzetörség és oláh csorda által is vala nevelve. Mégis győztünk volna, ha elégséges lőszerünk lesz vala, mert a' lelkesültség túlhaladja a' zsoldosok számát 's egy jó vezér nagyobb becsü, mint egy zsoldosokból öszszecsínált hadsereg. A' mi második Kosciuskónk pedig minden e- gyéb jelességei mellett maga az erély, hidegvér és reitenthetlenség, mert ő mindig előljár, 's ott a' hol szükség, azért át is volt furva, de sze- rencsére csak a' köpenye — a' golyóktól. Nem is hagyta magát megijeszteni ezen visszavonulás ál- tal, hanem az ötet kergető ellenségnek ellene szegült, 's anynyira visszaverte azt Szelindek- nél, hol egy jó állomást talált, hogy az alko- nyatkor kezdődött csata éjjele 11 óráig tartott 's az ellenség kémtelen volt ismét Szebenig hátrálni. E' napok következtében BEM tábornoknak cél- ja most a' kellő erősítéseket magához vonni, hogy, az ezen ellentállásánál fogva a' kirablás és pusztításnak áldozatul esett Szebenvárosát megfenyít- se. E' szerint tehát Szelindek hosszabb ideig lenne BEM tábornoknak főhadi szállása.

Halottunk van mintegy 60 és több százakra menő sebesültünk. Az elsők között van Gr. Mi- kes Kelemen, ki mindjárt a' második ellensé- ges ágyulövésre elesett, mi az egész seregnek nagy elcsüggedést okozott, — Keppelborn ka- pitány 's Térey huszár-százados, ki a' tábor- nok közelében lön találva. A' bajnok bécsi legio- ból megint 4 esett el, és 20 sebesült. E' hősi sereg jelenleg még csak 32 főből áll, de a' kik felérnek egy egész századdal. Ok a' derék olasz Peretzi csapatjával azon egy rangra teendők. A' 4-dik honvédrészlőalj vesztesége ismét tete- mes volt, — 's a' sergek általjában véve mind jól viselték magokat. Vesztettünk két ágyut, mert a' lovak megvoltak löve; de a' helyett mintegy negy- ven foglyunk van.

A' szebeni elveszett ütközet, noha az egy nem sejtített keresztuzást lön számításunkban, a' Szelindek melletti fényes győzelem 's az ottani szilárd állomás által helyre lön hozva 's a' sze- beniek mind addig sakkban tartatnak, míg teljesen mattá tétethetnek.

Jan. 22 és 23-kán az ellenség minket nem háborgatott, ámbár Szelindek közelébeni mozgal- mairol értesítve voltunk. 24-kén délután 2 órakor

hire jön, hogy az ellenség azon helyet már megkerülte 's a' halmokat megszállani kezdte: Szelindek ugyan is egy nagy völgykazanban fekszik, köröskörül oly magas bércektől övezve, hogy általános magosságuk 2500 és 3000 lábnyi lehet a' tenger tükre felett. E' bércz csoportozat még e' fejlül meredek hegyzugók által is meg van szaggatva, melyek a' legmagosb részekhez jutást rendkívül megnehezítik.

Az eszes tábornok semmitől meg nem lepetve, 's következőleg minden lehetőségre készen állván, rögtön riadot veretett, 's már 3 orakor a' négy oldalról jelentékeny erővel és számos ágyúval közeledő ellent minden ponton illőleg fogadta 's a' Szelindek elleni combinált megtámadást mindenütt visszaverte. 6 óra felé vége volt a' tüzes csatának 's a' hegymászásban ellankadt seregnek ismét beállni kezdtek. Kitünőleg vitézül viselte magát a' kolozsvári önkéntes nemzetőr-zászlóalj, mely korábban a' most alezredessé nevezett őrnagy Kemény Farkas parancsnoksága alatt volt, — ki a' zsibói győzedelmes csatáról még ismeretes — most pedig a' vitéz Juhász őrnagy vezénylete alatt áll — szint oly vitézül a' XI. honvéd zászlóalj első százada, 's név szerint Ujlaki Gusztáv, a' ki honvédeknek egy kis osztályával egy meredek hegy hátat meg mászván, az ottan álló 's 3 ágyúval ellátott sereg osztályt, tulerejének daczára is hátrálni kényszerítette. Figyelemre méltó mikép az ellenségek rohamfutási jelszavuk a' „hurrah“ kiáltás volt, de a' honvédek 's nemzetőrök „éljen Bem“ kiáltással párosult „roham“-ára megszaladtak a' rohanás helyett. Az ellenség 12 fontosaival nagy távolra lőtt, 's négy ilyen golyó találatot csak a' tábornok udvarán, többek

az utcán, a' mezőn 's máshól, — de száz golyó közül egyetlen egy sem talált. Mi sajnosan érezzük a' derék Salamon József főhadnagy vesztét 's egy dobos és ácsét, kik a' gyalogság tűzétől estek el. A' sebesültek száma nem csekély 's Juhász őrnagy is könnyű sebet kapott. Az ellenség veszteségét nem tudni, mert úgy látszik halottjait és sebesültjeit magával elvitte. Azonban fegyvert, tölénytáskát 's nem kevés vérfomokat találtunk.

Szelindek megkerülése, mire már 22-kén kezdődött az felőkészület, de rettenthetetlen fővezérünk előtt nem maradt titokban, — becsületére szolgál az ellenségnek, mert annak sok nehézséggel kelle összeköttetve lennie, 's ő kéntelen vala 10 lovat is fogni egy ágyúhoz, hogy azt a' bércz tetejére felvonozolhassa. De szint oly dicsők 's még dicsőbbek az öreg tábornok által tett intézkedések, melynél fogva sikerült neki, az ellenséget minden támadási ponton visszaverni. Jan. 24-ke 's a' Szelindek melletti második kedvező ütközet óta a' Bem tábornok fővezéri talentumába való bizalom, 's az irántai tisztelet a' hadseregben főpontra hágott, mert az már eltiporva 's elveszve képzelte volt magát e' lyukban.

Jan. 25-kén a' sereg egy részével egy köz kirándulást tett volt Vizakna felé a' tábornok, de az ellenséget a' Szelindek előtti halmon találta, a' ki csakugyan magát minden ágyulövés várás nélkül visszavonni, jonak találta.

Ha Bem tábornokban rosszszalni lehet valamit ez a' veszélyek hideg megvetése, miknek pedig oly gyakran tesziki magát; 24-kén a köpenye ismét egy puskagolyótól át lön furva.

KURCZ A.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

A' „Honvéd“ félévi dija 6 frt. egy havi 1 frt. 10 kr. p. Egyes példányok ára 6 kr. váltóban. Előfizetheti Kolozsvárt a' szerkesztő szállásán (b. királyutca 21 szám) vagy a' kiadó hivatalban b. farkasutca 52 szám) Vidéken a' Kolozsvári Híradó volt előfizetésgyűjtőinél és azon postahivatalonál, honnan a' pénz és megrendelés elszállítása biztosan történhetik.

FIGYELMEZTETÉS.

(1) Vardener tábora Gyaluban létekor, az ottan levő uradalmi berkifát mit én kezelek tudtamon kívül nagyon megfogyasztotta, mely körülmény azon igen kedvetlen helyzetetésbe hozott, hogy több fa-czédulát adtam el, mint a' menynyi a' berekben megmaradt, nem tudván és így nem számolhatván az elhordott menyyniségre: hogy tehát ezen hiányt kiegyenlíthessem felszólítom a' fa-czédula tisztelt birtokosait, kik a' megvett fát még bé nem hozatták, hogy meglévő czéduláik menyyniségéről engem rögtön tudósítani sziveskedjenek, hogy a' fának Gyaluba való lehozataláról sietve rendelkezhessem

ifj. Tauffer Ferencz.

Hirdetmény.

(1) Bizonyos egyének a' szebeni takarékpénztárba

letett 4040 pftól hiteles kötelezvénye van. A' ki e' kötelezvényre, mint zálogra 400 pftot, jó kamatra, kölcsönözne, jelentse magát e' lap szerkesztőségénél. (1)

Hirdetmény.

(1) „Kosztá Johann Stephan, seborvos“ czim alatt egy, gyaníthatólag érdekes tartalmu levél érkezett egy kolozsvári polgárhoz. Az édekelt egyén levélének kézhez kaphatása iránt utasítást vehet a' „Honvéd“ szerkesztőségénél. (1)

Hirdetés.

(1) Az álladalom számára gabonát nagyobb mennyiségben szállítani vállalkozók jelentsek magokat nálam b. monostorutca. Kribl ház.

Tarlmre.
Élelmezési biztos. (1)

Szerkeszti és saját betűlvel nyomatja Ocsvai Ferencz.